



Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt II. Diluuntur argumenta in initio capitis præcedentis proposita.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

si se anima per Prophetam Dominus dicit; Sustollam te super altitudines terra. Quasi quaedam namque inferiora terra sunt, damna, contumeliae, egestas, abjectio, quae ipsi quoque amatores saeculi, dum per larem viae planticem amulant, vitando calcare non cessant. Altitudines autem terra sunt, lucra rerum, blandimenta subditorum, divitiarum abundantia, honor, & sublimitas dignitatum; quae qui per ima adhuc desideria incedit, eo ipso alta aestimat, quo magna putat: at si semel cor in caelestibus figitur, mox quam abjecta sint cernitur, quae alta videbantur. Haec Gregorius.

Constat igitur ex dictis, quae ratione haec tam grandia ac tam illustria, quae a DEO per Isaiaam promissa sunt, non ad quemlibet iustum, sed ad eos qui praeclearis virtutibus praediti sunt, ac qui à terra rerum supernarum intuitione ac amore longissime distant.

Quarto, Ex libro Cant. expressius quam aliunde haec anima cum Deo sponatio, conjunctiove sive amplexus colligitur. Quis enim hunc librum, si attentè perspexerit, totum in DEI & sponsae ejus animae divinis enumerandis amoribus ac sponatione immorari non videat? Propterea compositus est ille Canticorum liber scilicet, ut fructivi & motui amoris exercitia sub typo nuptiarum exprimerentur. Quid enim aliud osculum, quod anxie perit sponsa, quid vinum, quid cella vinaria, quid ubera, unguentum, oleum essulium significat, nisi felicem istam unionem per castos amores inter sponsum DEUM & animam sponsam? Quid praeterea innuit illud valnus, languor ille & liquefactio, quibus sponsa affecta, aliquando liquefieri non raro in hoc libro introducit? Fugate me, inquit, floribus, stipate me malis, quia amore languor: quia vulnerata a charitate ego sum. Denum post tota, spiritus & languores, animique defectionem, quid sibi vult laeva sponsi sub capite sponsae, & dextera illius amplexans, nisi quod jam fructum gustui suo suavissimum, quem antea quaecebat, perceperit, ac tota in totum lapsa & collapsa tota, complexa suavissimo, serenissimo, & casto in sponsi sinu composita quiescat?

Quia vero est prolixum opus, singula quae ex Canticorum libro proposuimus, Patrum testimonio corroborare; ideo primam tantum sponsae petitionem exponam. Osculetur me, inquit, osculo oris sui. Per quae verba Gregorius Nyssenus piam animam DEI fruitionem, quae unioe sit charitatis, efflagitare docet. A qua sententia non dissentit Augustinus lib. de Amicitia, cap. 6. Tom. 4. Sanctus vero Gregorius Papa in cap. 1. Cant. Spiritus sancti praesentiam sive manifestationem, osculo ab sponsa petito denotare asserit: cujus sententiae subscribit D. Bernardus, qui serm. 3. 4. & 5. distinguit triplex osculum; primum pedis, secundum manus, tertium vero oris. Quod tunc contingit, inquit Bernardus, cum jam consumpto lactu patientia, jam acceptis virtutum donis, mens caelesti desiderio inspirata, ad secreta interioris cubiculi gaudia impatiens amoris introduci desiderat, ac proinde congruentissime tertium petens, inquit, Osculetur me osculo oris sui: id est, Vnum quod mihi restat efflagito, ut perfecte per Spiritus sancti infusionem cum meo uniar dilecto. Vide eandem Bernardum serm. 8. in Cant. bi: Nec enim exiguum aut vile putat osculari ab osculo, quod non est aliud nisi infundi Spiritum sanctum.

Et infra: Petit osculum, id est, Spiritum sanctum invocare, per quem accipiat simul & scientiae gustum, & gratiae condimentum: est quippe Spiritus sapientiae Thom. à Iesu Oper. Tom. 11.

& intellectus, qui instat apud ceram portantis & mel habet omnino, & unde accendat lumen scientia, & unde infundat saporem gratia. Haec ille. Quibus ac periculis verbis anima divino amore vulnerata, non tam graviam & amicitiam sponsi, quam ipsius sponsi gratiae & charitatis auctoris praesentiam & osculum petit.

Quinto, Hujus quoque altissimae cum DEO Unionis S. Joannes Evangelista cap. 14. meminit, dicens: Qui habet mandata mea, & servat ea, ille est qui diligit me. Qui autem diligit me, diligetur à Patre meo; & ego diligam eum, & manifestabo ei meipsum. Quae verba S. Cyrillus lib. 10. cap. 1. de perfecta manifestatione DEI intelligit, quae fit viris qui in sanctitate proveci sunt, quibus DEUS multo magis se manifestat, ac ad cognoscendum se praebet: quod intelligere oportet, ut bene adnotavit Tolertus ibi, non de cognitione speculari, quae etiam in peccatore potest esse major quam in viro perfecto; sed practica & experimentalis, quae DEUS hic agnoscitur per notitiam unitivam & experimentalem, ut infra plenius declarabimus.

Sexto, S. Apostolus Paulus non semel in Epistolis hanc ecstasiam unionem confiteretur. Epistola enim 2. ad Corinth. cap. 3. sic scribit: Sive mente excelsimus, DEO; sive sobrii sumus, vobis: charitas enim Christi urget nos, &c. In quae verba Theophylactus. Insaniebat, inquit, itaque Paulus amatoris quadam insania DEUM amans, ac amatoris instar illi vivens, nempe ad amatum extra seipsum raptus, ac totus in DEUM translatus, nec suam ipsius vitam vivens, sed illum quem amabat. Quare S. Augustinus, Beda, & Anselmus, hunc locum accipiunt de ecstasi & rapto Pauli. Quid est, inquit Augustinus apud Bedam, Mente excelsimus DEO, ut illa videamus quae non licet homini loqui? Idem quoque Augustinus in Psal. 113. Quid est, Mente excelsimus DEO? Excelsimus omnia ista carnalia, & quod vidimus, effici non possumus. Mente enim tunc gustatur, quod lingua exprimi nequit.

Septimo, Idem Apostolus 2. ad Corinth. c. 12. docet. Scio, inquit, hominem raptum usque ad tertium caelum. Et infra dicit: quod raptus sit in paradysum, & audivit arcana verba, quae non licet homini loqui. Et licet hunc locum Pauli multi ex Patribus intelligant de rapto Pauli ad visionem divinae essentiae, cui sententiae adherent S. Augustinus, S. Thomas, & plures alii; contrariam tamen opinionem quamplurimi etiam ex Patribus probabiliorum judicant, inter quos fuit Hieronymus, Gregorius, Cyrillus, Chrysostomus, ac passim alii tam Patres, quam Scholastici Doctores, quorum meminit Molina 1. p. 9. 12. art. 11. disput. 2. Hi omnes in hoc rapto tam ad tertium caelum, quam ad paradysum, intelligunt Apostolum non tantum intellectu raptum, ac altissima vidisse mysteria, sed & voluntate ineffabilem inde voluptatem hausisse; hanc enim significare docent illam vocem paradysum.

CAPUT II.

Diluuntur argumenta in initio capitis
praeccedentis proposita.

Respondendum nunc est argumentis divinam hanc unionem impugnantibus. Ad primum respond. Quod quamvis in hac vita DEI perfecta

O o 2

pos.

possessio nemini contingat, (est enim propria status Beatorum) quo tamen propius ad eam quibuldam quasi passibus accedimus, & ei, quod cum hac maiorem habet similitudinem, eo magis perfectæ felicitati appropinquamus, unde et in hac vita perfectæ summi boni possessio non habetur, sed tantum in futura, in qua DEUM revelata facie videbimus sicuti est, in hac ramen vita est quædam veluti imago, quæ æternæ illi felicitati assimilatur, quæ in æstetica & fructiva unione hominis cum DEO consistit; hæc verò nihil aliud est, quam perceptio vitalis experimentalis, gustus omnium sensuum internorum summi boni, nempe DEI, ac quædam interna conjunctio istius summi boni cum intellectu nostro, in ratione summi boni & summe delectabilis; ac demum ostensio faciei divinæ, sub ratione omnia boni, quantum in hac vita permittitur, & ob eam causam hæc divinorum prægustatio meriti Beatitudo huius vitæ nuncupatur. Cujus rei ea reddi potest ratio; quia homo tunc operatur perfectissimos actus, & perfectissimo modo, qui actus magis fini, scilicet Beatitudinis appropinquat, & assimilantur, & ideo similes actus à Theologis Beatitudines appellantur, ut præ docuit D. Thomas 1.2. quæst. 109. ubi art. 2. ait, aliqua inchoatio Beatitudinis est in hac vita in viris perfectis.

Clarius tamen & plenius D. Bonaventura processu 7. Reliq. cap. 15. ubi sublimiorem hominis perfectionem ac beatitudinem quandam inchoatam, in intima ac plena omnium animæ potentiarum cum DEO unione docuit consistere, dicens: Hæc est hominis in hac vita sublimior perfectio, ita uniti DEO, ut tota anima cum omnibus potentis suis, & viribus in DEUM collecta, unus spiritus fiat cum eo, ut nihil meminerit, nisi DEUM, nihil sentiat & intelligat nisi DEUM, & omnes affectus in amoris gaudio uniti in sola conditoris fruitione suaviter quiescant. Imago enim DEI in anima in his tribus potentis expressa consistit, videlicet in ratione, memoria & voluntate, & quamvis istæ non sunt ex toto DEO impressæ, non est anima Deiformis. Forma enim animæ DEUS est, cui debet imprimi sicut sigillo signatum. Hæc nunquam plena est, nisi cum ratio perfectè juxta capacitatem suam illuminatur ad cognitionem DEI, qui est summa veritas, & voluntas perfectè afficitur ad amandum summum bonum, & memoria plenè absorbeatur ad intuemdam & fovendam & tenendam summam felicitatem, & quia in horum consummata adeptione constat gloria

Beatitudinis, quæ perficietur in partia, licet quod istorum perfectæ inchoatio est perfectio vitæ in hac vita.

Demum Gerson de mystica Theologia consideratione 42. Beatitudinem huius vitæ in hac unione docet & probat suam esse, sequentibus verbis: Per prædictam amorosam unionem, in qua mystica Theologia consistere videtur, anima quietatur, satiatur, & stabilitur in DEO, quod facile est imprimis ex priori deducere. Nam cum res qualibet sit in quiete, dum perfectionem suam adeptæ est, illique conjuncta, & spiritus noster unitur atque conjungitur in hac unione summo perfectibili per amorem perfectum, ut exinde quietetur, satiatur, stabilitur necesse est. Sic materia in forma habita, sic lapis in centro positus, sic res quælibet in adepto sine suo quietatur. Anima quippe rationalis, dum conjungitur & unitur DEO, copulatur suo summo bono. Est enim DEUS summum bonum, & est centrum ejus finis, totaque perfectio. Quid ergo aliud ipsa requireret? aut ad quid aliud ipsa ulterius inhiaret?

Ad secundum Resp. Quod possessio DEI in hac vita perfectè haberi non potest, sed tantum inchoata, cum DEUS unione reali & fructiva possidetur à voluntate nostra, & tunc voluntas non amat DEUM nisi prævia cognitione intellectus. Ipsa tamen potest plus amare, quam intellectus cognoscere, ut inferius cap. 4. plenius dicemus.

Ad tertium Resp. Quod perfectio Christiana verè consistit in unione affectiva nostræ cum divina voluntate; unio verò realis fructiva & æstetica cum DEO omnino ordinatur, ut perfectio rem unionem cum divina voluntate assequamur.

Duplex enim est unio actualis, quæ ab habitu charitatis dimanans est, quia DEUM activè sive humano modo, super naturaliter tamen amore diligimus, nostram voluntatem cum illo per actualem amorem uniendo, nostramque voluntatem divinæ conformando, atque in illam veluti transfundendo, ad quam unionem actualem voluntatis, quando fervens est, consequitur etiam unio memoriæ, & intellectus, nempe, ut actu recordemur DEI, illumque præsentem in omnibus animæ oculis contemplantur conemur, & hæc unio est, de qua Apostolus inquit, prima ad Timoth. 1. Finis præcepti est charitas. Alia est unio, quæ donum est DEI peculiare, quo ipse DEUS voluntatem nostram ad vehementem amoris excessum promoveret, cum potentiarius susceptione, sensuumque alienatione. Prima vocatur à Mysticis sobria, secunda ebria meriti nuncupatur.

Hanc solam difficultatem, ex novem, de quibus venerabilis Author noster in hac IV. Disputatione, disserere proposuerat, discussam nobis reliquit, octo reliquas, inopina morte præventus, examinare atque discutere ei non licuit; egit tamen de his materiis excellenter libro quarto de Oratione infusa sive divina, ut supra vidimus.

ARTICULVS III.

Vtrum Paulus in Raptu viderit Dei essentiam.

RESPONDEO dicendum, quid quidam dixerunt Paulum in raptu non vidisse ipsam DEI essentiam, sed quandam refutgentiam claritatis ipsius. Sed contrarium manifestè August. determinat non solum in libro de virtutibus, sed etiam 12. super Genes. ad litteram, & habetur in gloss. 2. ad Corinth. 12. Et hoc etiam ipsa gloss. verba Apostoli designant. Dicit enim se audisse ineffabilia verba, quæ non licet homini loqui. Huiusmodi autem videtur ea quæ pertinent ad visionem Beatorum, quæ excedit statum viæ; secundum illud 1sa. 63. Oculi non viderunt DEUM absque re, quæ præparasti diligensibus te, Et ideo convenientius dicitur, quod DEUM per essentiam vidit.

EXPO-